

การพัฒนาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

THE DEVELOPMENT OF A CAUSAL FACTORS MODEL INFLUENCING TO TEACHER
SPIRITUAL FOR TEACHER STUDENTS OF RAJABHAT UNIVERSITY, RATTANAKOSIN
GROUP (BANGKOK)

วิเชียร ทูวิลลา¹, วิเชียร อินทรสมพันธ์²

Wichian Tuwila¹, Wichian Intarasompun²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับปัจจัยเชิงสาเหตุ 2. ระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู 3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู 4. ความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ และวิเคราะห์เส้นทางด้วยโปรแกรมลิสมเรล ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทุกตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับตัวแปรสังเกตได้ของจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

¹ ดร. อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Dr. Lecturer, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

² รศ. ดร. อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

Assoc. Prof. Dr., Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Corresponding author; Email: plammywichian@gmail.com

(Received: 26 November 2023; Revised: 18 January 2024; Accepted: 5 June 2024;)

4. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครู สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ และจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด สามารถทำนายจิตวิญญาณความเป็นครู ได้ร้อยละ 90.00

คำสำคัญ : 1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล 2. จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู 3. มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

ABSTRACT

This research's objectives were to study; 1. the level of causal factors that influence to teacher spiritual, 2. the level of teacher spiritual of teacher students, 3. the relationship between the causal factors that influence teacher spiritual, and 4. consistency of the model of causal factors. The sample group was 322 teacher students of Rajabhat University, Rattanakosin Group (Bangkok). Research instrument included questionnaires. The statistics used frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation Coefficient and Path analysis with the LISREL program. The research results were as follows:

1. The level of causal factors that influence teacher spiritual of teacher students overall was at a high level.

2. Teacher's spirituality level of teacher students overall was at a high level.

3. The correlation coefficients between all influential causal factors were positively related to the spiritual of teacher students with statistical significance at the 0.01 level.

4. Structural relationship model of causal factors influencing teacher spiritual of teacher students showed the consistent with empirical data. By personal characteristics Intentions in choosing to pursue the teaching profession, in the educational environment, relationships with teachers, and teacher spiritual of student teachers showed the aspect of being a good role model for students was given the most importance, showed the power in predicting teacher spiritual of teacher about 90.00 percents.

Keywords : 1. Influencing causal factors, 2. Teacher spiritual of teacher students, 3. Rajabhat University, Rattanakosin Group (Bangkok)

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายๆ ด้าน เนื่องจากเป็นยุคที่โลกกำลังก้าวหน้าเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี เป็นสังคมโลกที่สลับซับซ้อนเชื่อมโยงและเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Disruption) ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นกระแสใหม่ทั่วโลก สังคมโลกกลายเป็นสังคมความรู้ (Knowledge society) หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning society) เกิดวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพครู ทำให้ครูบุคลากรทางการศึกษาและองค์การทางการศึกษา จึงต้องปรับตัวให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization) เพราะคุณภาพคนขึ้นอยู่กับคุณภาพการศึกษาและคุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพครูเป็นหลัก การพัฒนาคุณภาพครูซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนให้การปฏิรูปข้างต้นประสบความสำเร็จ (Reimers, 2003) ครูไทยจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถทางภาษา ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการเรียนการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความสามารถทางวิชาชีพครู ความฉลาดด้านสุขภาพ ความสามารถทางอารมณ์ ความฉลาดด้านเชาวน์ปัญญา ความฉลาดด้านการเผชิญหน้าอุปสรรคและความฉลาดด้านคุณธรรม ภาวะผู้นำทางวิชาการและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จรรยาบรรณต่อตนเองจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม (ณัฏฐภรณ์ หลาวทอง และปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ, 2553 ; ปิยะวัฒน์ กรมระรวย, 2560 ; ดวงใจ ชนะสิทธิ์, 2562 ; และ กัตติกา ภูพานาม และ สมพงษ์ พันธุ์รัตน์, 2561)

มหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 โดยมีพันธกิจที่สำคัญในการผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู ปัญหาทางด้านจิตวิญญาณความเป็นครูเป็นปัญหาที่แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนของสถาบันการผลิตครูคือมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นปณิธานในการจัดการศึกษาอันแน่วแน่มุ่งพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งเปิดรับนักศึกษาสายครูจำนวนมาก ในกรุงเทพมหานคร มีมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหมด จำนวน 5 แห่ง รวมตัวกันเป็นมหาวิทยาลัยกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่เปิดรับนักศึกษาครูมีทั้งหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตและศึกษาศาสตรบัณฑิต ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม นักศึกษาที่เข้ามาเรียนครูเป็นทั้งนักศึกษาที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนหนึ่งมาจากต่างจังหวัดที่ต้องการมาหาประสบการณ์ในกรุงเทพมหานครจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาครูส่วนใหญ่ขาดความศรัทธาในวิชาชีพครูรวมทั้งอุดมการณ์ของความเป็นครูอย่างแท้จริง (Tosati et al., 2021; Intarasompun et al., 2022) นอกจากนั้น (มานี แสงหิรัญ และคณะ, 2554) ได้ศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการเลือกเข้าเรียนในคณะครุศาสตร์ ปัจจัยที่นักศึกษาเลือกลำดับสุดท้ายในการเข้าศึกษา คณะครุศาสตร์หรือสายครู คือ รักศรัทธาในวิชาชีพครูและมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพครูด้วยใจรัก สอดคล้องกับ (สุมน อมรวิวัฒน์, 2554) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาการขาดจิตวิญญาณความเป็นครูที่ผ่านมาไว้ว่า คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยที่ผลิตครูยังไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน ในการปฏิรูปที่จะปลูกฝัง จิตวิญญาณความเป็นครูให้กับผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนขาดจิตวิญญาณความเป็นครูอย่างแท้จริง

ในปัจจุบันนักศึกษาครูในมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในชุมชนหรือท้องถิ่นที่ผลิตบัณฑิตวิชาชีพครูมายาวนานจึงเป็นกลไกสำคัญของสังคมที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าในอนาคต และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะสำคัญของผู้ที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู และจากการประชุมวิชาการในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้กล่าวถึงการร่วมกันจัดทำกลยุทธ์ในการผลิตและพัฒนาครูตามพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 10 ซึ่งประเด็นหนึ่งในการพัฒนา คือ การบ่มเพาะจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู จึงเป็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาให้ทราบถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาแต่ละปัจจัย จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับใด รวมทั้งปัจจัยเชิงสาเหตุดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) หรือไม่ ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการพัฒนากระบวนการผลิตครูของสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

2.2 เพื่อศึกษาระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

2.4 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบถึงระดับของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล ระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุกับจิตวิญญาณความเป็นครู และผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

3.2 เป็นข้อมูลพื้นฐานให้นักศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการเลือกวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมในการสนับสนุนให้นักศึกษาครู รวมทั้งสถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสุ่มมาจากประชากรที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 ศึกษาอยู่ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต หรือศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) กำหนดจำนวนโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ทั้งหมด 322 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียด มีดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ และเติมข้อความ ประกอบไป ด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ หลักสูตรที่เข้าศึกษา สาขาวิชา ชั้นปี และมหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู ที่เป็นปัจจัยภายใน คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพครู ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครู และการมีต้นแบบทางจิตวิญญาณความเป็นครู ปัจจัยภายนอก สภาพแวดล้อมทางการศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอน ความสัมพันธ์กับเพื่อน ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับจำนวนทั้งหมด 53 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู ประกอบด้วยความศรัทธาในวิชาชีพครู ความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดทน อึดกลั้น ความรักและมีความสุขในการสอน ความรักและเมตตาช่วยเหลือศิษย์ การเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ ลักษณะของแบบวัดเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ จำนวนทั้งหมด 27 ข้อ

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านพิจารณานำมาวิเคราะห์ค่า IOC พบว่ามีค่ารายข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบวัดกับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งหมด มีค่า α เท่ากับ 0.99 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครู มีค่า α เท่ากับ 0.99 และแบบวัดจิตวิญญาณความเป็นครู มีค่า α เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขออนุญาตหน่วยงานที่ดูแลนักศึกษา และเก็บข้อมูลโดยผ่าน Google Form โดยมีผู้ประสานงานของ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ดูแลในการเก็บข้อมูลให้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. วิเคราะห์ข้อมูลระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. การวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยใช้โปรแกรมลิสรел

5. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ที่เป็นตัวแปรสังเกตได้โดยรวมและรายข้อ ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้(Sk) และความโด่ง(Ku) ของตัวแปรที่สังเกตได้ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

ตัวแปร (FACTORS)	$\bar{X}$	S.D.	Sk	Ku	ระดับ
ตัวแปรแฝงคุณลักษณะส่วนบุคคล (CHAR)					
1. เจตคติต่อวิชาชีพครู (X1)	4.28	0.74	-0.55	-0.89	มาก
2. ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครู (X2)	4.27	0.77	-0.57	-0.84	มาก
3. การมีต้นแบบทางจิตวิญญาณความเป็นครู (X3)	4.31	0.73	-0.57	-0.91	มาก
ตัวแปรแฝงสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา (ENVI)					
1. การจัดการเรียนรู้ (X4)	4.24	0.75	-0.52	-0.72	มาก
2. ความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอน (X5)	4.22	0.78	-0.54	-0.72	มาก
3. ความสัมพันธ์กับเพื่อน (X6)	4.29	0.73	-0.51	-0.95	มาก
4. ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง (X7)	4.30	0.77	-0.65	-0.78	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรที่สังเกตได้ที่น่าสนใจมาวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยภาพรวมทุกตัวแปรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22 - 4.31$) โดยตัวแปรแฝงลักษณะส่วนบุคคลที่เป็นตัวแปรสังเกตได้การมีต้นแบบทางจิตวิญญาณความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.31$)

รองลงมาเป็นตัวแปรสังเกตได้เจ็ดข้อต่อวิชาชีพรู ($\bar{x} = 4.28$) ส่วนตัวแปรสังเกตได้ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.27$) ส่วนตัวแปรแฝงสิ่งแวดล้อมทางการศึกษามีตัวแปรสังเกตได้ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.30$) รองลงมาเป็นตัวแปรสังเกตได้ความสัมพันธ์กับเพื่อน ($\bar{x} = 4.29$) ส่วนตัวแปรสังเกตได้ความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.22$)

ผลการวิเคราะห์ระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ที่เป็นตัวแปรสังเกตได้โดยรวมและรายข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Sk) และความโด่ง (Ku) ของตัวแปรที่สังเกตได้ใช้ในการวิเคราะห์จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู

จิตวิญญาณความเป็นครู (SPIRIT)	$\bar{x}$	S.D.	Sk	Ku	ระดับ
1. ความศรัทธาในวิชาชีพครู	4.38	0.72	-0.76	-0.54	มาก
2. ความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดทน อดกลั้น	4.33	0.72	-0.67	-0.54	มาก
3. ความรักและมีความสุขในการสอน	4.37	0.72	-0.75	-0.49	มาก
4. ความรักและเมตตาช่วยเหลือศิษย์	4.37	0.75	-0.85	-0.24	มาก
5. การเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์	4.36	0.73	-0.76	-0.40	มาก
รวม	4.36	0.73	-	-	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรที่สังเกตได้ที่น่ามาวิเคราะห์จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$) โดยตัวแปรสังเกตได้ความศรัทธาในวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.38$) รองลงมาเป็นตัวแปรสังเกตได้ความรักและมีความสุขในการสอน และตัวแปรสังเกตได้ความรักและเมตตาช่วยเหลือศิษย์ ($\bar{x} = 4.37$) ส่วนตัวแปรสังเกตได้ความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดทน อดกลั้นมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.33$)

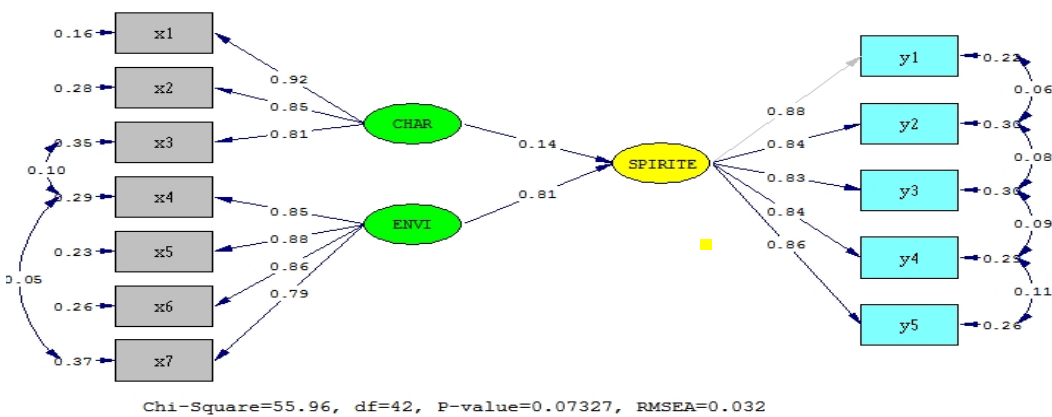
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ดังแสดงได้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร)

X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	CHAR	ENVI	FACTORS	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	SPIRIT	Variables
1.00	0.79*	0.73*	0.76*	0.78*	0.78*	0.70*	0.97**	0.85*	0.94**	0.81**	0.72**	0.71**	0.72**	0.74**	0.82**	X1
-	1.00	0.67*	0.71*	0.71*	0.72*	0.64*	0.88**	0.79*	0.86**	0.74**	0.66**	0.65**	0.68**	0.69**	0.76**	X2
-	-	1.00	0.77*	0.73*	0.67*	0.65*	0.83**	0.79*	0.83**	0.68**	0.62**	0.60**	0.64**	0.67**	0.72**	X3
-	-	-	1.00	0.76*	0.70*	0.63*	0.81**	0.87*	0.86**	0.67**	0.63**	0.66**	0.68**	0.69**	0.74**	X4
-	-	-	-	1.00	0.76*	0.68*	0.82**	0.91*	0.88**	0.71**	0.68**	0.60**	0.67**	0.72**	0.75**	X5
-	-	-	-	-	1.00	0.67*	0.80**	0.89*	0.87**	0.72**	0.69**	0.68**	0.68**	0.72**	0.78**	X6
-	-	-	-	-	-	1.00	0.73**	0.85*	0.81**	0.69**	0.64**	0.63**	0.68**	0.71**	0.75**	X7
-	-	-	-	-	-	-	1.00	0.89*	0.97*	0.83**	0.74**	0.73**	0.76**	0.77**	0.85**	CHAR
-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	0.97*	0.79**	0.75**	0.73**	0.77**	0.81**	0.86**	ENVI
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	0.8	0.7	0.7	0.78	0.8	0.8	FACTORS
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3**	7**	4**	**	1**	8**	RS
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	0.81**	0.76**	0.75**	0.74**	0.91**	Y1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	0.78**	0.71**	0.71**	0.89**	Y2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	0.79**	0.70**	0.90**	Y3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	0.83**	0.91**	Y4
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.00	0.8	Y5
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8**	SPIRIT

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุ (FACTORS) กับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) (SPIRIT) มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.88$)

การตรวจสอบความสอดคล้องรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบฯ และได้ปรับผลการปรับรูปแบบทำให้ได้รูปแบบการวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และได้ค่าสถิติผ่านเกณฑ์ที่กำหนดผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) หลังจากผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับรูปแบบ ดังภาพที่ 1 และตารางที่ 4



ภาพที่ 1 การประมาณค่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ

ตารางที่ 4 ค่าสถิติสำหรับการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดลการวิจัย

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
P-value	>0.05	0.07	ผ่านเกณฑ์
χ^2 /df	<2.00	1.33	ผ่านเกณฑ์
GFI	>0.90	0.97	ผ่านเกณฑ์
AGFI	>0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
CFI	>0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
NFI	>0.90	0.99	ผ่านเกณฑ์
NNFI	>0.90	1.00	ผ่านเกณฑ์
SRMR	<0.05	0.01	ผ่านเกณฑ์
RMR	<0.05	0.02	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	<0.05	0.03	ผ่านเกณฑ์
CN	≥ 200	373.12	ผ่านเกณฑ์
Q-plot	ชันมากกว่าเส้นทแยงมุม	ชันมากกว่าเส้นทแยงมุม	ผ่านเกณฑ์

จากภาพที่ 1 และตารางที่ 4 พบว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติแต่ละค่าผ่านเกณฑ์การยอมรับ โดยพิจารณาจากค่าไค-แอสควร์ (χ^2) เท่ากับ 55 มีค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 42 คำนัยสำคัญทางสถิติ (p-value) เท่ากับ 0.07 แสดงว่าค่าไค-แอสควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนั้นค่าสถิติไค-แอสควร์ต่อค่าองศาอิสระ (χ^2/df) พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.33 และกลุ่มค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสมบูรณ์ (Absolute Fit Index) ได้แก่ ค่า GFI เท่ากับ 0.97 AGFI เท่ากับ 0.95 กลุ่มค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์ (Relative Fit Index) ได้แก่ ค่า CFI เท่ากับ 1.00 ค่า NFI เท่ากับ 0.99 ค่า NNFI เท่ากับ 1.00 กลุ่มค่าดัชนีความสอดคล้องในรูปความคลาดเคลื่อน ได้แก่ ค่า SRMR เท่ากับ 0.01 ค่า RMR เท่ากับ 0.02 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.03 ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤต (CN) เท่ากับ 373.12 และกราฟคิวพล็อตของค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Q Plot of Standardized Residuals) มีความชันมากกว่าแนวทแยง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6. สรุปผลการวิจัย

ระดับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยภาพรวมทุกตัวแปรอยู่ในระดับมาก โดยตัวแปรแฝงลักษณะส่วนบุคคล การมีต้นแบบทางจิตวิญญาณความเป็นครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุดตัวแปรแฝงสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยตัวแปรสังเกตได้ความศรัทธาในวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดทน อัดกลั้น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทุกตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับตัวแปรสังเกตได้ของจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรสังเกตได้คู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดได้แก่ ตัวแปรสังเกตได้เจตคติต่อวิชาชีพครู กับ ตัวแปรสังเกตได้ความศรัทธาในวิชาชีพครู

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าสถิติแต่ละค่าผ่านเกณฑ์การยอมรับ ตัวแปรสังเกตได้ของ

ตัวแปรแฝงคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครูมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา ด้านความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนมีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คุณลักษณะส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา สามารถทำนายจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ได้ร้อยละ 90.00 โดยสิ่งแวดล้อมทางการศึกษามีอิทธิพลรวมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาสูงที่สุด ($TE = 0.81$) รองลงมาเป็นคุณลักษณะส่วนบุคคล ($TE = 0.34$)

7. อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยภาพรวมทุกตัวแปรอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยแต่ละปัจจัยมีความสำคัญต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ทุกปัจจัย การที่นักศึกษามีคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู โดยเฉพาะนักศึกษารักในวิชาชีพครูเพราะเป็นผู้สร้างคนอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า ชื่นชอบวิชาชีพครูเพราะเป็นวิชาชีพที่มีความสุขในจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ (Rhodes, 2006) อ้างถึงใน (ดุขฎิ โยเหลา และคณะ, 2553) งานวิจัยของ (ณัฐฐรณ์ หลาวทอง, ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ, 2553) และ (ดวงใจ ชนะสิทธิ์, 2562) ที่พบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก

7.1 ระดับจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ส่วนใหญ่จะมีความศรัทธาในวิชาชีพครู ความรักและมีความสุขในการสอน ความรักและเมตตาช่วยเหลือศิษย์ โดยที่โดยนักศึกษามีความภาคภูมิใจในวิชาชีพครู เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาของสาขาวิชา/ คณะ/มหาวิทยาลัย โดยไม่ต้องร้องขอ และนักศึกษามีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีมนุษยสัมพันธ์ มีการช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่แก่ผู้อื่นในชุมชนโดยไม่หวังผลตอบแทน นักศึกษาครูเคารพยกย่องในวิชาชีพครู นักศึกษาครูเองมีความภาคภูมิใจในการช่วยเหลือบุคคลอื่นให้มีความรู้หรือได้มีการพัฒนาขึ้น มีความเต็มใจที่จะเตรียมการถ่ายโอนความรู้และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ศิษย์โดยไม่เห็นความเหน็ดเหนื่อย ให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนให้แก่ลูกศิษย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ดวงใจ ชนะสิทธิ์, 2562) และ (วรรณกร พรประเสริฐ และคณะ, 2561) ที่พบว่า จิตวิญญาณความเป็นครูของกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

7.2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทุกตัวมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับตัวแปรสังเกตได้ของจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้เจตคติต่อวิชาชีพครู กับตัวแปรสังเกตได้ความศรัทธาในวิชาชีพครู และการมีต้นแบบทางจิตวิญญาณความเป็นครู กับ ตัวแปรสังเกตได้ความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดทน อึดกลั่น โดยตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวได้มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก นอกจากนี้ปัจจัยทุกปัจจัยมีความสำคัญและเป็นสาเหตุ ส่งผลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ทำให้ปัจจัยมีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กัตติกา ภูพานาม และสมพงษ์ พันธุ์รัตน์ ออนไลน์, 2561) และ (ปิยะวัฒน์ กรมระรวย, 2560)

7.3 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) มีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครู โดยเลือกเรียนในหลักสูตรครู และคาดหวังว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเลือกประกอบวิชาชีพครูอย่างแน่นอน โดยไม่เลือกที่จะเป็นการประกอบวิชาชีพครูในสังกัดสถานศึกษาของรัฐบาลหรือเอกชน ถึงแม้ว่ามีโอกาสที่จะเลือกประกอบวิชาอื่นได้ ก็ยังเลือกที่ประกอบวิชาชีพครู นอกจากนี้ปัจจัยแฝงสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ตัวแปรสังเกตได้ความสัมพันธ์กับอาจารย์ผู้สอนเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดนั้น อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนเป็นต้นแบบของการมีจิตวิญญาณความเป็นครูมากที่สุด เป็นบุคคลที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และดูแลนักศึกษาครูอย่างใกล้ชิด ทำให้ส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูไปด้วย นอกจากนี้จิตวิญญาณความเป็นครู เกี่ยวกับการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์มีน้ำหนักมากที่สุดอาจเนื่องมาจากนักศึกษาครูมีความตั้งใจที่ประกอบอาชีพครู มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่ดี รวมทั้งมีต้นแบบที่มีจิตวิญญาณที่ดี จึงส่งผลต่อการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ และมีจิตวิญญาณที่ดีไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ณัฐภรณ์ หลาวทอง และปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ, 2553) (สุพิชญา โคทวิ, 2557) (รุ่งทิwa มูลสถาน, 2558) และ (อมรรัตน์ แกนสารและคณะ, 2560)

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร ควรมุ่งเน้นในการพัฒนาคุณลักษณะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ทุกด้านโดยเน้นไปที่ ความเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดทนอดกลั้นที่ยังมีค่าต่ำอยู่ นอกจากนั้น ควรจัดกิจกรรมสร้างต้นแบบครูไทยในศตวรรษที่ 21 และกิจกรรมสัมพันธ์กับชุมชน พ่อแม่ และผู้ปกครองของนักศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

อาจารย์ผู้สอนมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ (กรุงเทพมหานคร) ควรรู้จักเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษาครู ส่งเสริมให้นักศึกษาครู แต่ละคนได้พัฒนาความสามารถเต็มที่ มีทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะด้านการพูดให้กำลังใจ ชมเชย ใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์ จัดการเรียนรู้ อาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชาจะต้องจัดบรรยากาศส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู กระตุ้นให้นักศึกษาครู ได้แสดงออกนำเสนอเนื้อหาไม่เคร่งเครียดมากเกินไปทำให้รู้สึกสบายใจ และการประเมินผลการเรียนรู้ ตามสภาพจริง

8.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

8.3.1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูในขอบเขตอื่นๆ เช่น ประชากรในเขตอื่นๆ หรือ การศึกษาตัวแปรแฝงอื่นๆ

8.3.2 ผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครู เป็นตัวแปรสังเกตได้ที่มีน้ำหนักสูงสุด ดังนั้นควรศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของนักศึกษาครูในแต่ละภูมิภาคว่ามีความตั้งใจในการเลือกประกอบวิชาชีพครูที่แตกต่างกันหรือไม่

8.3.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์กับอาจารย์ของนักศึกษาครูในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ในประเด็นของความสัมพันธ์แบบไหนมีผลต่อจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาครูมากที่สุด

8.3.4 ควรศึกษารูปแบบความสัมพันธ์กับอาจารย์ของนักศึกษาครูโดยเลือกตัวแปรอื่นๆ ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ศึกษา เช่น แรงจูงใจในการเรียน เจตคติต่อวิชาที่เรียน การปรับตัว การนำตนเอง

9. บรรณานุกรม

กัตติกา ภูพานาม, และ สมพงษ์ พันธุ์รัตน์. (2561). การพัฒนาแบบวัดและเกณฑ์จิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และครุศาสตร์. ใน ดร. สาคร สร้อยสังวาล, การประชุมวิชาการนา เสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17 "บูรณาการงานวิจัยสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน". พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 (มกราคม– มิถุนายน 2567) 25

- ปิยะวัฒน์ กรมระรวย. (2560) โมเดลเชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตวิญญาณความเป็นครู (วิทยานิพนธ์ สาขาวิธีวิทยาวิจัยทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง และปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ. (2553). พัฒนาแบบวัดจิตวิญญาณครู. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 23(1), 25-54.
- ดวงใจ ชนะสิทธิ์ (2562). ปัจจัยเชิงสาเหตุของการส่งเสริมจิตวิญญาณความเป็นครูของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูมิภาควัดพระแก้ว. (วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาวิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี
- คุชฎี โยเหลา, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, ประทีป จินนี่, Priya. K, ปิ่นกนก วงษ์ปิ่นเพชร, ภิญญาพรรณ ร่วมชาติ, และ จารุณี แซ่ตั้ง. (2553). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ การสร้างเครื่องมือประเมินและตัวชี้วัดระดับการพัฒนา จิตวิญญาณสำหรับบุคลากรด้านสาธารณสุข. สืบค้น 10 มีนาคม 2565, จาก <http://www.thaisisf.org>
- มานี แสงหิรัญ และคณะ. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาในการเลือกเรียนคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. *อุดรดิตถ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์*.
- รุ่งทิพา มูลสถาน (2565) กลยุทธ์ที่เหมาะสมในการปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครูที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษานักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์แม่ฮ่องสอน สืบค้น 12 พฤษภาคม 2565, จาก : [http:// www.research.cmru.ac.th](http://www.research.cmru.ac.th)
- สุพิชญา โคทวี. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อสร้างเสริมจิตวิญญาณความเป็นครู สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2554). *ครุศึกษากับความเปลี่ยนแปลงที่ท้าทาย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พัชรินทร์พี.พี.
- อมรรัตน์ แกนสาร. วัลนิกา ฉลากบาง. วาโร เฟิงส์วีสต์. และพรเทพ เสถียรนพการ. (2560) พัฒนาตัวบ่งชี้จิตวิญญาณความเป็นครู ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 7(1), 7-15.
- Intarasompun, W., Muangnual, P., and Puchatree, N. (2022). Active Learning Management and Using E-Portfolio as Authentic Assessment for Teacher Students. *Journal of Yanasangvorn Research Institute Mahamakut Buddhist University*, 13(2), 108–118.
- Reimers, E. (2003). *Teacher Professional Development: An International Review of the Literature*. Paris: UNESCO International Institute for Educational Planning.

- Rhodes, R. A. W. (2006). Old Institutionalism. In R. A. W. Rhodes, S. A. Binder, & B. A. Rockman (Eds.), *The Oxford Handbook of Political Institutions*. Oup: Oxford University Press.
- Tosati, S. ., Sitthisopasakul, T., and Intarasompun, W. . (2021). Enhancing Learning Process by Integrating Contemplative Education Coaching System and Research Base Learning (Ccr) to Strengthen Teacher's Competencies in Educational Measurement Evaluation and Research Program, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University. *Journal of Modern Learning Development*, 7(1), 124–137.
- Intarasompan, W. (2021). *A quality in education of lower central network school with coaching and mentoring pass online system*. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT), 12(8), 2586-2594.

10. คำขอบคุณ

ผู้เขียนขอขอบคุณสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ได้สนับสนุนทุนสำหรับโครงการการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย รองศาสตราจารย์ ดร.ปราณีต ม่วงนวล และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ช่วยตรวจสอบความถูกต้องทางด้านภาษาและความถูกต้องทางด้านเนื้อหา รวมทั้งนักศึกษาครูผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักวิจัยและพัฒนาทุกท่านที่ให้งานกำลังใจที่ดีเยี่ยมและอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ทำงานวิจัยนี้